

Inleiding afwegingskader

Integraal programmeren

Een toekomstbestendig energiesysteem is nodig om de ambities en ontwikkelingen binnen de provincie Drenthe mogelijk te maken. Aanvullende energie-infrastructuur is en blijft schaars. Netcongestie is op veel plekken realiteit. Daar wordt nu hard aan gewerkt. Hiernaast maakt Drenthe keuzes voor het energiesysteem, ook vanuit het maatschappelijk perspectief, via het proces integraal programmeren voor de lange termijn.

Integraal programmeren bevat een aantal belangrijke stappen (zie schema rechts). Ontwikkelingen rondom energievraag en aanbod in beeld worden gebracht. Hier volgen ook energetische clusters uit, plekken waar veel energievraag en aanbod samenkomt. De energievisie in Drenthe is inventariserend. Dit betekent dat de belangrijkste keuzes en richtingen in beeld worden gebracht. De ontwikkelvarianten tonen welke mogelijke ontwikkelrichtingen er zijn voor het energiesysteem. Het pMIEK bevat de prioritair infrastructuurprojecten voor de kortere termijn (tot 2033) en de lange termijn.

Concrete projecten / verkenningsprojecten/ onderzoek

- Concrete projecten (tot 2033) – projecten die in de projectfase of planfase zitten en / of in de IP's van de netbeheerders staan. Ze worden basis van maatschappelijke impact geprioriteerd. Prioritering houdt in dat de infrastructuurbeheerder en de gezamenlijke overheden afspreken in te zetten op versnelling of projecten in ieder geval niet laten vertragen.

- Verkenningsprojecten (lange termijn) – Projecten die nog minder concreet zijn, en bijvoorbeeld nog niet in IP's zijn opgenomen. Verkenningsprojecten worden opgenomen in het pMIEK om het energiesysteem van de toekomst te programmeren. Inzet is om deze projecten tijdig uit te voeren, in relatie tot maatschappelijke opgaven.
- Oplossingen voor het energiesysteem waar nog te weinig over bekend is, maar die er mogelijk wel een bijdrage aan kunnen leveren, kunnen worden opgenomen in de onderzoeksagenda

Figuur 1: toont schematisch het proces Integraal programmeren. Uit stap 4 volgt de pMIEK projectenlijst

Rol van het afwegingskader

Rol afwegingskader

Het afwegingskader is een hulpmiddel om te komen tot deze projectenlijst door thema's te doorlopen. Deze thema's zijn uitgewerkt in een aantal vragen voor concrete projecten en voor verkenningsprojecten. Het afwegingskader beschrijft het proces om tot de keuze van pMIEK projecten te komen en faciliteert dat proces door voor elke fase een aantal vragen te benoemen die dan besproken worden. Tijdens het proces hebben zowel ambtelijke als bestuurlijke tafels een rol. Het kader is daarmee uitdrukkelijk geen multicriteria analyse die op projecten wordt toegepast.

Relatie integraal programmeren en investeringsplannen

Figuur 2 geeft de relatie weer tussen het proces integraal programmeren, dat onder regie van de provincie wordt uitgevoerd en het proces van het investeringsplan dat door de netbeheerders wordt uitgevoerd. Beide processen worden tweejaarlijks herhaald en levert elke twee jaar een nieuwe iteratie van het pMIEK en van de investeringsplannen op. Het pMIEK is input voor de investeringsplannen. Dat betekent dat de investeringsplannen die in januari naar de ACM worden gestuurd, mede gebaseerd zijn op het pMIEK dat in februari van het jaar daarvoor is vastgesteld.

Figuur 2: toont de oplevering van het pMIEK en de investeringsplannen in de tijd. Bron: Netbeheer Nederland

Afwegingskader concrete projecten

Maatschappelijke impact

Om tot concrete pMIEK projecten te komen wordt de maatschappelijke impact van projecten inzichtelijk gemaakt. Van belang zijn de mogelijke negatieve gevolgen van verlate realisatie van een infrastructuurproject. Hoe groter de mogelijke negatieve effecten, hoe zwaarder de realisatie van het project is.

Ook wordt getoetst op de geografische spreiding van de maatschappelijke impact van infrastructuurprojecten. Doel is overall in Drenthe aan doelstellingen te kunnen werken en niet slechts te focussen op het grote schaalniveau en daarmee waarschijnlijk het stedelijk gebied.

Ook de totale omvang van de maatschappelijke impact die wordt gerealiseerd is van belang. Drenthe wil haar doelstellingen zo snel mogelijk halen. Het afwegingskader toetst hierom op de omvang van de impact op provinciale doelstellingen.

Voorkeur gaat uit naar het bedienen van meerdere sectoren in gezamenlijkheid. Inzet op slechts ontwikkeling van woningen, zonder rekening te houden met benodigde laadinfrastructuur is minder wenselijk.

Thema	Vragen	Antwoorden
Maatschappelijke impact (1)	Als de realisatie van het project niet op tijd is, wat zijn dan de negatieve effecten op het bereiken van provinciale doelstellingen?	Verschillend per onderwerp
	Wat is de geografische spreiding van de impact op doelstellingen van de provincie van het project?	Verschillend per onderwerp
	Wat is de totale omvang van de provinciale doelstellingen die door middel van het infrastructuurproject kunnen worden gerealiseerd?	Verschillend per onderwerp

Benodigde informatie voor toepassing afwegingskader

Om het afwegingskader toe te kunnen passen is de volgende informatie nodig:

- Algemeen: overzicht doelen waarop wordt getoetst
- Per project:
 - Potentiële bijdrage aan doelbereik
 - Relatie planning infrastructuurproject en planning sectorale plannen. Nodig om de potentiële negatieve effecten van niet tijdige realisatie van het infrastructuurproject in te schatten.

Afwegingskader concrete projecten - Proces

Stap 1 – Voorbereiden groslijst

De groslijst voor concrete projecten komt van de netbeheerders en andere infrastructuurbeheerders; zij geven aan welke projecten uit hun IP's nog beïnvloed kunnen worden door het P MIEK.

Stap 2 - Voorbereiding beoordeling+ selectie

De groslijst van concrete projecten wordt beoordeeld met behulp van het afwegingskader. Deze beoordeling wordt voorbereid door de WIP en ambtelijk bij gemeenten getoetst. Aan de hand van de beoordeling van de WIP wordt ook een voorlopige selectie gemaakt. Dit leidt tot een voorlopige selectie van P-MIEK projecten.

Stap 3 bestuurlijke reflectie

De selectie van projecten wordt bestuurlijk getoetst bij gemeenten. Aan de hand van deze reflectiemomenten kan de selectie van projecten nog bijgesteld worden.

Stap 4 – bestuurlijke weging GS

Aan GS wordt de, eventueel bijgewerkte, selectie van projecten voorgelegd. GS maakt de uiteindelijke keuze van P-MIEK projecten. Resultaat van deze stap is een bestuurlijk verankerde P-MIEK projecten lijst, voor concrete projecten.

1. Toets op maatschappelijke impact

Afwegingskader verkenningsprojecten

Maatschappelijke impact

Verkenningprojecten worden getoetst op de directe bijdrage aan doelstellingen. Hier wordt net als bij concrete projecten ook getoetst op geografische spreiding en de totale omvang van de bijdrage. Ook wordt getoetst op neveneffecten zoals impact op leefomgeving, impact op economische kracht en impact op gezondheid van en het infrastructuurproject en de sectorale plannen die de infrastructuur bedient. Per project worden de belangrijkste neveneffecten in beeld gebracht.

Energiesysteem

Experts beoordelen in hoeverre alle projecten passen in en bijdragen aan de energievisie Drenthe en het NPE / PHE. Deze toets borgt dat het project bijdraagt aan de ontwikkeling van het energiesysteem uit deze visies.

Ruimtelijke inpassing

Experts toetsen ook het project op ruimtelijk beleid. Past het project binnen de principes van de NOVI en POVI? Zo worden ook ruimtelijk onwenselijke projecten qua locatiekeuze niet aan de pMIEK lijst toegevoegd.

Benodigde informatie bij keuze voor projecten

Informatie nodig voor concrete projecten en daarnaast:

- Haalbaarheid van mogelijke energetische alternatieven
- Concreetheid sectorale plannen waar aan wordt bijgedragen en de concreetheid van plannen voor infrastructuur.

Thema	Vragen	Antwoorden
Maatschappelijke impact (1)	Aan welke doelen levert het project een directe bijdrage?	Verschillend per onderwerp
	Wat zijn de belangrijkste positieve en negatieve neveneffecten die het project teweegbrengt?	Verschillend per onderwerp
	Wat is de geografische spreiding van de impact op doelstellingen van de provincie van het project?	Verschillend per onderwerp
	Wat is de totale omvang van de provinciale doelstellingen die door middel van het infrastructuurproject kan worden gerealiseerd?	Verschillend per onderwerp
Energiesysteem (2)	Past het project in de ontwikkelpaden voor het nationale energiesysteem van de toekomst?	Ja / Nee
	Past het project in de ontwikkelpaden en structurerende keuzes voor het regionale energiesysteem van de toekomst?	Ja / Nee
Ruimtelijke inpassing (3)	Past het project in de ontwerpprincipes van de nationale ruimtevisie?	Ja / Nee
	Past het project in de ontwerpprincipes van de regionale ruimtevisie?	Ja / Nee

Zie voor extra toelichting van de vragen ook bijlage 2

Afwegingskader verkenningsprojecten - proces

Stap 1 – identificeren energetische clusters + verkenningsprojecten

Op basis van de inventariserende energievise worden energetische clusters geïdentificeerd. Ook worden mogelijke verkenningsprojecten geïdentificeerd die zorgen voor toevoer van energie in deze clusters. Selectie van clusters voor vervolg proces op basis van maatschappelijke impact.

Stap 2 – opstellen ontwikkelvarianten

Verkenningsprojecten en mogelijke andere oplossingen komen samen in ontwikkelvarianten voor het energetisch cluster. De ontwikkelvarianten bevatten dus ook infrastructuurprojecten die daarvoor nodig zijn. Oplossingen buiten de verkenningsprojecten komen mogelijk op de onderzoeksagenda in het pMIEK.

Stap 3 – toets op ruimtelijk beleid en energievise

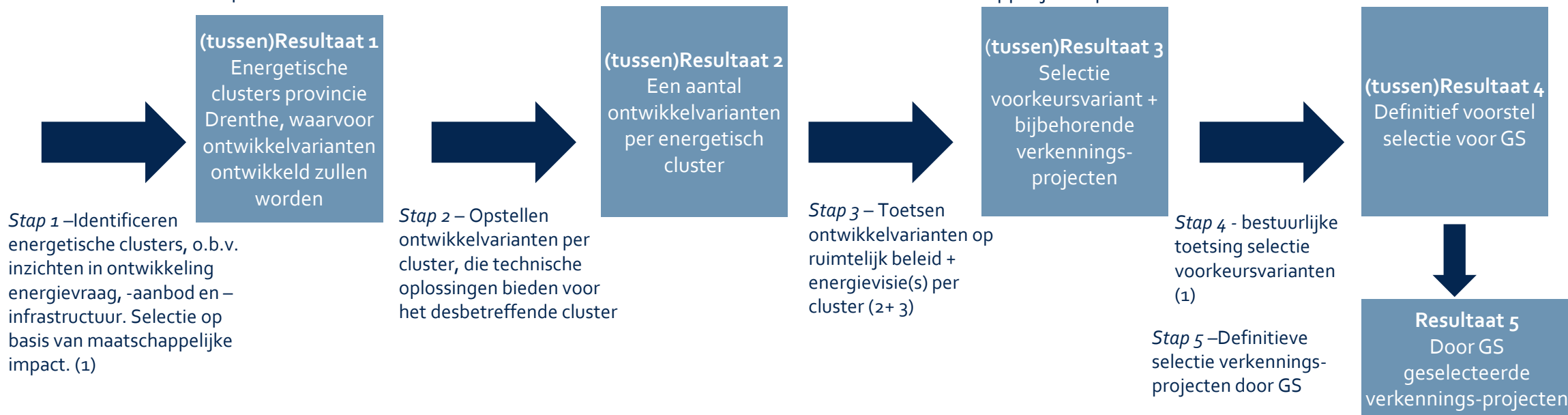
De verkenningsprojecten worden getoetst op aansluiting met het NPE, de provinciale energievise, de POVI en NOVI door een breed ambtelijk overleg met de Drentse gemeenten.

Stap 4 – bestuurlijke toets

Verkenningsprojecten worden getoetst op maatschappelijke impact aan de hand van benodigde informatie door bestuurders gemeenten.

Stap 5 – Selectie verkenningsprojecten door GS

Uiteindelijke selectie verkenningsprojecten aan de hand van de vragen onder maatschappelijke impact.

1. Toets op maatschappelijke impact 2. Toets op energiesysteem 3. Toets op ruimtelijk beleid.

Bijlagen

Bijlage 1: maatschappelijke doelstellingen

De maatschappelijke doelstellingen hebben betrekking op de ontwikkelingen in de verschillende sectoren en op de duurzame elektriciteitsproductie. De ontwikkeling in de sectoren is beschreven in de Energievisie. Waar mogelijk kunnen we deze nog kwantitatief maken.

Gebouwde omgeving

- Realisatie provinciale woningbouwopgave
- Aardgasloos maken van de gebouwde omgeving

Bedrijven en industrie

- Groei bedrijven- en industrieterreinen
- Verduurzaming bedrijven- en industrieterreinen

Verduurzaming van de mobiliteit

Verduurzaming en groei landbouw en glastuinbouw

Verduurzaming elektriciteitsproductie

Bijlage 2: toelichting vragen

Vraag	Toelichting
Aan welke doelen levert het project een directe bijdrage?	Infrastructuurprojecten bedienen verschillende sectorale projecten. Voor het maken van een keuze voor pMIEK projecten is het van belang inzicht te hebben in de maatschappelijke doelen die met het project behaald worden. De doelen waar het project een bijdrage aanlevert, zoals de bouw van woningen of CO ₂ -reductie, worden meegenomen in de afweging voor het kiezen van een pMIEK project.
Wat zijn de belangrijkste positieve en negatieve neveneffecten die het project teweegbrengt?	Naast dat een infrastructuurproject directe impact heeft op het behalen van sectorale doelstellingen, kunnen door het realiseren van een project ook neveneffecten ontstaan. Deze kunnen positief of negatief zijn. Voor de afweging is het ook van belang om de neveneffecten in beeld te hebben. In dit afwegingskader is geen totale lijst van neveneffecten opgenomen, want die is niet uitputtend. Maar een voorbeeld van een neveneffect is "reductie stikstofuitstoot door realisatie van het infrastructuurproject" of "negatieve impact op natuurgebied door bouw infrastructuurproject". De belangrijkste neveneffecten worden voor elk infrastructuurproject apart in beeld gebracht.
Wat is de geografische spreiding van de impact op doelstellingen van de provincie van het project?	De locatie van de infrastructuurprojecten en hun bereik worden meegenomen in de afweging voor de pMIEK projecten. Door dit mee te nemen wordt voorkomen dat de infrastructuurprojecten in het pMIEK slechts een deel van de provincie dienen. In het landelijk gebied zijn projecten vaak kleinschaliger, maar daarmee niet gelijk minder noodzakelijk. Door deze afweging mee te nemen wordt bereikt dat een voor de gehele provincie evenwichtig pMIEK tot stand komt.
Wat is de totale omvang van de provinciale doelstellingen die door middel van het infrastructuurproject kan worden gerealiseerd?	Naast welke doelen, en de locatie van de doelstellingen die worden gefaciliteerd, is het in de afweging ook van belang het totale doelbereik van het infrastructuurproject mee te wegen. Hoe meer het project bijdraagt aan het totale doelbereik op bijvoorbeeld CO ₂ reductie, of woningbouw of een combinatie daarvan, hoe beter.

Bijlage 2: toelichting vragen

Vraag	Toelichting
Past het project in de ontwikkelpaden voor het nationale energiesysteem van de toekomst?	Op landelijk niveau zijn in het NPE en het PEH op hoofdlijnen de ontwikkelpaden geschetst voor het energiesysteem. Door middel van deze vraag wordt getoetst of het infrastructuurproject past binnen deze lijnen. Wanneer dit niet het geval is past het project wellicht minder in de toekomstige hoofdinfrastructuur in Nederland, en is wellicht het ook minder geschikt om op te nemen als pMIEK project.
Past het project in de ontwikkelpaden en structurerende keuzes voor het regionale energiesysteem van de toekomst?	Een zelfde toets wordt gedaan op de energievisie van Drenthe. Wanneer een project niet past binnen de visie van het toekomstig energiesysteem in de provincie, is het wellicht ook minder geschikt om op te nemen als pMIEK project.
Past het project in de ontwerpprincipes van de nationale ruimtevisie?	Een van de belangrijkste vraagstukken voor een succesvolle realisatie van een project is de inpassing in de fysieke leefomgeving. Om in vroeg stadium inzicht te krijgen of het project past in beleid van diverse overheden, is het wenselijk om een check te doen op nationale visies – en programma's
Past het project in de ontwerpprincipes van de regionale ruimtevisie?	Een van de belangrijkste vraagstukken voor een succesvolle realisatie van een project is de inpassing in de fysieke leefomgeving. Om in vroeg stadium inzicht te krijgen of het project past in beleid van diverse overheden, is het wenselijk om een check te doen op decentrale visies – en programma's